

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Державний методичний центр навчальних закладів
культури і мистецтв України

ДОЗВІЛЄВА ДІЯЛЬНІСТЬ ДИТЯЧОЇ БІБЛІОТЕКИ

Програма
для студентів вищих навчальних закладів
культури і мистецтв I–II рівнів акредитації

Спеціальність
“Бібліотечна справа”

Київ 2007

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Державний методичний центр навчальних закладів
культури і мистецтв України

**ДОЗВІЛЛЄВА ДІЯЛЬНІСТЬ
ДИТЯЧОЇ БІБЛІОТЕКИ**

Програма
для студентів вищих навчальних закладів
культури і мистецтв I–II рівнів акредитації

Спеціальність
“Бібліотечна справа”

Київ 2007

Видання здійснено на замовлення Державного методичного центру навчальних закладів культури і мистецтв України

ДОЗВІЛЄВА ДІЯЛЬНІСТЬ ДИТЯЧОЇ БІБЛІОТЕКИ

Програма

для студентів вищих навчальних закладів культури і мистецтв
I–II рівнів акредитації. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. – 16 с.

Укладач	І. М. Головка – викладач ОКЗ “Харківське училище культури”
Рецензенти:	Л. В. Глазунова – викладач Харківської державної академії культури Т. Г. Набок – викладач Київського обласного училища культури і мистецтв
Редактор	В. Д. Мельничук
Відповідальний за випуск	Т. Ф. Стронько

Навчальне видання

Формат 60×84/16. Папір офсетний. Друк ризографічний
Ум. друк. арк. 0,93. Наклад 100 прим.

ПП“НОВА КНИГА”

21029, м. Вінниця, вул. Квятека, 20;

Тел./факс: (0432) 52-34-82, 52-34-81

E-mail: zbut@novaknyha.com.ua

Свідоцтво про внесення суб’єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виробників і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 2646 від 11.10.2006 р.

© Державний методичний центр навчальних закладів культури і мистецтв України, 2007

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Кардинальні зміни, які відбуваються в Україні останнім часом, вимагають якісно нового розуміння ролі дитячої бібліотеки у суспільстві та організації її діяльності. На сьогоднішній день одним із найголовніших завдань дитячої бібліотеки є забезпечення вільного доступу дітей і підлітків до інформації.

Це право закріплено міжнародною Конвенцією про права дитини, яку Україна ратифікувала ще 1989 р. У ній, зокрема, сказано: “Дитина має право вільно висловлювати свою думку; це право включає свободу шукати, одержувати і передавати інформацію та ідеї усякого роду, незалежно від кордонів, в усній, письмовій чи друкованій формі, у формі творів мистецтва або за допомогою інших засобів на вибір дитини” (Частина 1. С. 13).

Теорія і практика діяльності дитячих бібліотек, як складових освітньо-культурного процесу, доводять, що саме вони є тими інституціями, які інтегрують усі види та форми поширення знань, забезпечують єдність інформації, освіти, дозвілля та виховання. Адже освітньо-культурна робота дитячих бібліотек є якраз синтезом педагогічної, освітньої, культурної та самоосвітньої діяльності дітей і підлітків в умовах вільного часу.

Тому в освітньо-культурній роботі дитячих бібліотек велике значення має організаційно-виховна діяльність, основою якої є демократичні принципи культури, освіти, виховання, реалізація яких забезпечує комплексну спрямованість педагогічного процесу, органічну єдність об’єктивного виховного впливу та самовиховання.

Це особливо важливо для сучасної освітньо-культурної роботи дитячих бібліотек в умовах, коли вона виходить за рамки традиційних бібліотечних заходів і набуває нових спрямувань: гуманізації, соціалізації, духовного розвитку та формування творчої особистості.

Слід також зважати, що інтенсивне впровадження інформаційних технологій, розповсюдження засобів масової комунікації змінюють місце читання у структурі діяльності та дозвіллі підростаючого покоління. Реальна поведінка читачів дитячих бібліотек свідчить про зниження культурної, естетичної ролі друкованого слова та підвищення

його ролі як джерела інформації про конкретні події, явища і факти. Тобто спостерігається суто прагматичний, споживацький, а не естетичний, культурний інтерес до книги.

Соціологічні дослідження показують, що сьогодні у структурі дозвілля дітей переважають фактори, які суперечливо впливають на соціологізацію особистості. Все більше її часу займають перегляди теле- і відеопрограм та комп'ютерні ігри. І хоча провідними тут є рекреаційні та розважальні мотиви, однак така діяльність формує пасивне, поверхове сприйняття інформації, гальмує формування активного творчого мислення, духовності, культури.

Подібні процеси відбуваються і у читанні дітей та підлітків. Розвиток літератури в умовах комерціалізації призводить до збільшення кількості книг, які своїм змістом складають серйозну загрозу для психічного та морального стану дитини. Пізнавальні та духовні інтереси дітей і підлітків задовольняються читанням переважно неякісної літератури (трилерів, жахів, магії, містики тощо).

Така ситуація вимагає спеціальної підтримки організації дозвілля підростаючого покоління всіма структурами, у тому числі і бібліотеками, як установами соціально-культурної сфери. Це орієнтує дитячі бібліотеки, як і навчальні заклади, що готують кадри для них, на інтенсивний пошук варіантів оновлення освітньо-культурної діяльності, визнання дозвільної функції як особливого інноваційного напрямку роботи та навчання.

Слід також мати на увазі, що оновлення освіти та виховання на державницько-національній основі також посилює дозвільну функцію дитячої бібліотеки, визначають її як одну з основних, спрямовану на соціально-творчий розвиток дітей і підлітків, включення їх в культурно-творчу діяльність.

Саме вищевказаними мотивами продиктовані розробка і впровадження в навчальний процес курсу “Дозвільна діяльність дитячої бібліотеки”, програма якого пропонується нижче. Він акумулює і розвиває далі всі форми і методи дозвільної діяльності, які безпосередньо чи опосередковано з того чи іншого боку розглядаються в загальнопрофесійних та бібліотечних дисциплінах і спирається на основні положення та висновки цих дисциплін.

Побудовано курс за трьома основними розділами. У першому з них – “Педагогічні основи дозвілля” – коротко розглядаються теоретико-методологічні основи педагогіки дозвілля, його ціннісні орієнтації та соціальна структура.

Другий розділ присвячується дитячій бібліотеці як інформаційному та освітньо-дозвільному центру. Тут окремо розглядається основний фактор саморозвитку та реалізації творчих здібностей дитини – *спілкування*, яке в умовах дитячої бібліотеки є головним чинником оптимізації обслуговування читачів. Не менша увага приділена *грі* як основі дозвільної роботи з дітьми, розкрита класифікація ігор за змістом та іншими ознаками; методика їх організації.

Досить насиченим за змістом і видами занять є третій розділ, присвячений організації та методиці дозвільних заходів у дитячій бібліотеці. Розпочинається цей розділ з короткої характеристики основних методів педагогіки дозвілля, а далі окремо розглядаються організація та драматургія масової дозвільної діяльності і організація інших видів дозвільних заходів.

Складовою частиною програми курсу є “Список рекомендованої літератури”, поділений на “основний” та “додатковий”.

Підсумком вивчення даного курсу має стати засвоєння студентами теоретичних та методичних основ організації дозвільної діяльності в умовах дитячої бібліотеки, а також набуття певних навичок для застосування їх у своїй подальшій практичній роботі.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назва розділів і тем	Кількість годин			
	Всього	Груп.	Лаб./пр	Інд.
Вступ	0,5	0,5		
Розділ I. Педагогічні основи дозвілля				
1.1. Предмет і принципи педагогіки дозвілля	1	1		
1.2. Аксеологія та соціальна інфраструктура дозвілля	1	1		

Розділ II. Дитячі бібліотеки як інформаційні та дозвілєві центри				
2.1. Бібліотечне спілкування як чинник оптимізації обслуговування читачів	5	1	2	2
2.2. Гра як основа дозвілєвої діяльності з дітьми. Класифікація та методика дозвілєвих ігор	7	1	4	2
2.3. Інші види дозвілєвої діяльності дитячої бібліотеки	1	1		
Розділ III. Організація та методика дозвілєвих заходів у дитячій бібліотеці				
3.1. Методи педагогіки дозвілля	0,5			
3.2. Організація та драматургія масової дозвілєвої діяльності	7			
3.3. Організація інших видів дозвілєвих заходів	7			2
Всього	30			6

ЗМІСТ

Вступ

Роль і місце курсу “Дозвілєва діяльність дитячої бібліотеки” в системі загальнонаукової та професійної підготовки студентів. Взаємозв'язок курсу з загальнонауковими і спеціальними навчальними дисциплінами.

Зміст і структура курсу. Форми і методи засвоєння теоретичних і практичних знань, аудиторних і позааудиторних занять у процесі вивчення курсу. Основні та додаткові джерела вивчення курсу.

Розділ I. Педагогічні основи дозвілля

Тема 1.1. Предмет і принципи педагогіки дозвілля

Соціологія вільного часу. Діяльність як один з основних чинників становлення і розвитку особистості. Роль вільного часу у формуванні особистості. Сутність і специфіка дозвілєвої діяльності.

Багаторівнева структура дозвілєвої діяльності. Споживання, творчість, екстеріоризація як основні рівні дозвілєвої діяльності.

Педагогіка дозвілля як цілеспрямований, планомірний і систематизований виховний процес організації дозвілєвої діяльності з метою підвищення рівня її розвитку та ефективності.

Принципи педагогіки дозвілля як провідні вихідні положення, що визначають зміст, методи та форми педагогічного процесу в обумовленій часовій сфері.

Принцип інтересу як провідний принцип педагогіки дозвілля. Методика реалізації принципу інтересу.

Принцип єдності рекреації та пізнання, методика його реалізації.

Принцип сумісності діяльності та шляхи його реалізації.

Тема 1.2. Аксиологія та соціальна інфраструктура дозвілля

Ідеологія демократичних суспільств у сфері вільного часу. Концепція Всесвітньої Асоціації з питань проведення вільного часу, організації відпочинку та розваг. Проблеми дозвілля в умовах нової соціокультурної реальності в Україні.

Основні фактори, що визначають характер потреб у сфері дозвілля. Вплив вікових особливостей на зміст дозвілля. Дозвілєві орієнтації в залежності від соціального стану і національних традицій людини і суспільства.

Інфраструктура дозвілля як сукупність соціальних закладів, об'єктів та споруд, що є матеріальною базою забезпечення ефективної дозвілєвої діяльності.

Виникнення і розвиток інфраструктури дозвілля. Заклади харчування як перші осередки суспільного проведення вільного часу людиною.

Театри, музеї, картинні галереї, бібліотеки, парки і національні парки. Тематичні парки як комплексна форма організації дозвілєвої діяльності людини.

Туризм та його інфраструктура. Спортивні заклади. Заклади клубного типу.

Організація діяльності закладів дозвілля, шляхи фінансування, засоби обслуговування.

Розділ II. Дитячі бібліотеки як інформаційні та дозвіллі центри

Тема 2.1. Бібліотечне спілкування як чинник оптимізації обслуговування читачів

Особистісно-діяльнісний підхід до аналізу бібліотечного спілкування. Його функції (перцептивні, інтерактивні, комунікативні), типи (діалогічний, функціональний) та види (безпосереднє та опосередковане, оптимальне та згорнуте, узгоджене та конфліктне).

Комунікативні компоненти постаті бібліотекаря та статусу бібліотечної професії.

Засоби професійного спілкування в бібліотеці: невербальне спілкування, уміння слухати, вербальне спілкування в процесі бібліотечного обслуговування.

Практичні заняття

1. Розробка переліку комунікативних якостей сучасного бібліотекаря.
2. Тренінг невербальних якостей бібліотекаря.
3. Методика бібліотечних діалогів.

Тема 2.2. Гра як основа дозвіллівої діяльності з дітьми.

Класифікація та методика дозвіллівих ігор

Сутність гри. Гра в житті людини. Гра як базовий вид діяльності дитини. Гра як одна з форм дозвіллівої діяльності.

Педагогічний ефект гри: моделювання життєвих ситуацій боротьби і змагання; створення умов для взаємодії та взаємодопомоги; створення тимчасових спільнот; створення простору для фантазії та імпровізації; відповідність принципу пізнання та рекреації; сприяння прояву позитивних якостей людини, які в повсякденному житті не знаходять свого використання.

Види ігор. Ігри рольові та змагальні. Ігри вікторинного типу. Ігрові вечори.

Прийоми створення комічного та гумористичного для розважальних ігрових програм та вечорів. Пародія. Використання фольклорних форм.

Клуби веселих та винахідливих як одна з провідних форм молодіжного дозвілля.

Класифікація основних *функцій* гри: соціокультурна, самореалізації, комунікативна, діагностична, виховна, дидактична, розвиваюча, ігротерапевтична, корегуюча, розважальна та ін.

Найважливіші функції гри у бібліотечному середовищі (комунікативна, дидактична, виховна) та методика їх підготовки.

Класифікація гри за *видами*: інтелектуальні, спортивні, ділові, імітаційні, комп'ютерні, рольові, воєнні, музичні, танцювальні та ін.; за *місцем та часом проведення*: настільні, стендові, на повітрі, дворові, на святах; за *діями учасників*: рухливі, малорухливі, ігри-змагання, ігри на основі вигадкування таємниць, ігри на основі жеребкування, ігри-конкурси, ігри-кричалки; за *кількістю учасників*: масові, парні, командні, індивідуальні (моноігри); за *віковою ознакою*: для малюків, для молодших школярів, для підлітків, для старшокласників, для молоді; за *використанням ігрового матеріалу*: ігри з м'ячем, ігри зі скакалкою, ігри з обручем, ігри зі стрічкою, ігри з кульками; за *культурно-звичасвою ознакою*: ігри народів України, ігри народів світу; за *популярністю*: комп'ютерні ігри.

Практичне заняття

Розробка сценарію гри-змагання КВВ на тему: "Сучасний студент училища культури на заняттях і дозвіллі"

Тема 2.3. Інші види дозвіллівої діяльності дитячої бібліотеки

Загальна характеристика читання та обслуговування дітей різного віку. Залучення до книги, читання дітей *дошкільного віку*. Виховання інтересу до книги – основне завдання бібліотеки в роботі з дошкільнятами. Включення книги до ігрової діяльності дітей, до їх творчих занять. Спільна робота бібліотеки, дитячого садка, сім'ї по залученню дітей до книги і читання.

Особливості відбору і рекомендації книг дошкільникам. Значення індивідуальних бесід, спільного перегляду книги. Групові методи: виразне читання і розповідання, літературні свята. Ляльковий театр, інсценування літературних творів. Екскурсії до бібліотеки, Дні дошкільників, Дні сім'ї.

Загальна характеристика читання та обслуговування *молодших школярів*.

Роль книги і читання в розвитку сприйняття, уваги, пам'яті, уяви, мислення у дітей 7–9 років. Читацькі запити дітей молодшого шкільного віку. Ставлення до книг різного жанру. Особливості наївно-реалістичного сприйняття художніх творів.

Групові методи в обслуговуванні читачів молодших класів. Виразне читання та розповідання. Їх мета і завдання. Обговорення книг. Їх виховні та освітні можливості. Літературні ранки, свята дитячої книги, вікторини, ігри та ін. Використання діафільмів, музичних записів, елементів художнього оформлення.

Загальна характеристика читання та обслуговування *підлітків*. Розширення пізнавальних інтересів, жанрова і тематична різноманітність читання підлітків 11–12 років. Характер і зміст читання підлітків 13–14 років. Залежність читання від авторитету дорослих (бібліотекаря, вчителя, батьків) і однолітків. Групові і масові форми обслуговування підлітків. Їх участь в обговоренні книг, перегляді книжкових виставок, літературних вікторинах та ін.

Загальна характеристика читання та обслуговування *юнацтва*. Читацькі інтереси старшокласників, студентів молодших класів ВНЗ (їх динаміка, широта, вибірковість, об'єктивна та суб'єктивна обумовленість). Формування і задоволення інформаційних потреб груповими і масовими заходами з основ наук у відповідності з навчальними програмами, завданнями профорієнтації та профадаптації – Дні інформації, відкриті перегляди літератури, творчі зустрічі тощо.

Розділ III. Організація та методика дозвіллевих заходів у дитячій бібліотеці

Тема 3.1. Методи педагогіки дозвілля

Методи педагогіки дозвілля як шляхи та засоби спонукання людини до змістовної, соціально цінної дозвіллевої діяльності.

Взаємозалежність методів від форм реалізації дозвіллевої діяльності. Методи залучення людини до масової дозвіллевої діяльності.

Методика створення педагогічних ситуацій для спілкування. Соціально-педагогічні процеси в масовій дозвіллевій діяльності.

Форми організації масового дозвілля. Дозвіллева спільнота та її місце у педагогіці дозвілля. Види дозвіллевих спільнот. Бібліотечні та позабібліотечні об'єднання.

Предметна діяльність як чинник консолідації дозвіллевих спільнот, формування ціннісноорієнтовної єдності, налагодження традицій та самоврядування.

Методика педагогічної організації групової дозвіллевої діяльності.

Тема 3.2. Організація та драматургія масової дозвіллевої діяльності

Поняття масовості у педагогіці дозвілля. Фактори, що зумовлюють методику організації масової дозвіллевої діяльності: соціальне значення та масштаб, конкретні умови організації та зміст заходу.

Методика формування масової аудиторії. Співвідношення професійної та аматорської діяльності під час організації масової дозвіллевої діяльності.

Шляхи залучення до організаційної роботи ентузіастів, соціально активних людей. Організаційні здібності людини та їх використання під час проведення масових заходів. Волонтерство.

Організація людей – сутність професійної педагогічної діяльності у сфері масового дозвілля.

Драматургія масової дозвіллевої діяльності як мистецтво побудови її форм.

Сценарій як педагогічна програма виховної дії. Методика роботи над сценарієм масового дозвіллевого заходу. Специфіка створення сценарію розважального, освітнього, безпосередньо виховного заходів.

Театралізація та методика її використання. Роль ведучого. Методика активізації учасників масового дозвіллевого заходу та включення їх в активну діяльність.

Практична робота

Скласти комплексну методичну розробку підготовки і проведення “Дня родинного читання в бібліотеці” (План-сценарій, заходи, книжкові виставки, конкурси, вікторини, ігри тощо).

Тема 3.3. Організація інших видів дозвіллевих заходів

Співпраця дитячої бібліотеки зі школою. Організація днів чи тижнів предметника. Організація комплексних заходів на допомогу навчальному процесові, засвоєнню основ навчальних програм, розвитку

світогляду учнів, формуванню у них практичних навичок самостійної роботи з книгою. Організація “малих академій, “шкіл”, “лекторіїв” з різних галузей знань (“Своя справа”, “Як стати діловою людиною” та ін.), “малих академій” з народознавства тощо.

Організація при дитячих бібліотеках клубів, гуртків чи читацьких об’єднань за інтересами, лялькових і драматичних театрів.

Роль дитячої бібліотеки як установи, що обслуговує дітей, незалежно від їх матеріальних можливостей і соціального стану. Робота (спільно з органами освіти, охорони здоров’я та правопорядку) з виховання у підлітків моральних засад, розуміння законів держави, знання своїх прав і обов’язків, залучення до загальноєвропейської акції “Покоління – без наркотиків”.

Організація (спільно з медиками, психологами та педагогами) для читачів-учнів старших класів тематичних вечорів, бесід, діалогів відвертості. Наприклад, з питань боротьби зі СНІДОМ (“Життя прекрасне, не загуби його”, “Голка, начинена смертю”) та ін.

Організація (спільно з соціальними службами, центрами реабілітації інвалідів, центрами здоров’я, школами-інтернатами) роботи з обслуговування читачів з обмеженими можливостями (“Ти у світі не один”, “Internet-журналістика”).

Комп’ютеризація дитячих бібліотек як передумова успішної організації її дозвіллевої діяльності.

Практичні заняття

1. Розробка плану проведення екскурсії з дітьми 5–6 років з використанням елементів гри, театралізації, змагання.

2. Розробка методики обговорення літературного твору з групою підлітків 10–11 років.

3. Розробка плану удосконалення інформаційного обслуговування юнацтва в бібліотеці.

4. Складання конспекту бесіди з батьками з організації домашнього читання дітей.

5. Підготовка інформаційного списку літератури для батьків з проблем виховання дітей

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. *Бачинська Н.* Ігровий компонент комплексного впливу клубів за інтересами на розвиток особистості підлітка / Н. Бачинська // Основні аспекти та прогресивні технології діяльності дитячої бібліотеки – К., 1998. – С. 46–51.
2. *Гра як життєво необхідна потреба дитини, засіб її саморозвитку та становлення особистості: Тези доп. наук.-практ. семінару “Гра і дитинство”* – Миколаїв, 1997. – 189 с.
3. *Державна національна програма “Освіта”. (Україна ХХІ ст.)* – К., 1994. – 61 с.
4. *Державна програма “Культура. Просвітництво. Дозвілля”* УЦКД – К., 1995. – 18 с.
5. *Дзигало І.* Нові освітні технології – шлях до гармонійного розвитку особистості вчителя і учня / І. Дзигало // Вісн. Кн. палати – 2003. – № 8. – С. 6–7.
6. *Долбенко Т.* Пізнавальна активність підлітків як предмет вивчення педагогіки і психології / Т. Долбенко // Вісн. Кн. палати – 2005. – № 10. – С. 21–25.
7. *Долбенко Т.* Розвиток художнього смаку та кола читання для розширення пізнавальної діяльності дітей / Т. Долбенко // Вісн. Кн. палати. – 2004. – № 1. – С. 32–35.
8. *Єскіна Г. О.* Духовний розвиток особистості: зміст і структура ціннісних орієнтацій молоді / Г. О. Єскіна // Бібліотечна наука, освіта, професія у демократичній Україні: Зб. наук. праць. – К., 2000. – С. 27–35.
9. *Каліберда Л. П.* Новітні тенденції в обслуговуванні молоді (з досвіду зарубіжних колег) / Л. П. Каліберда // Бібліотека. Інформація. Суспільство. – К., 1998. – С. 221–231.
10. *Каністратенко Н.* Харківська обласна бібліотека для дітей: розширюємо функціональні можливості / Н. Каністратенко, С. Загrevська // Бібл. планета – 2004. – № 2. – С. 27–28.
11. *Киричук О. В.* Концепція виховання підростаючих поколінь суверенної України / О. В. Киричук // Основи національного виховання – К., 1993. – 187 с.

12. *Кірсанов В.* Концептуальні напрями наукових досліджень з педагогічного управління культурно-просвітницькою діяльністю в умовах дозвілля / В. Кірсанов // Вісн. Кн. палати – 2005. – № 1. – С. 43–45.
13. *Кірсанов В.* Культура дозвілля як предмет культурної політики / В. Кірсанов // Вісн. Кн. палати. – 2006. – № 1. – С. 46–48.
14. *Кобзаренко А.* Дитяча бібліотека в сучасному суспільстві: традиційні цінності, нові тенденції / А. Кобзаренко // Вісн. Кн. палати, 2001. – № 7. – С. 20–23.
15. *Кодекс українського бібліотекаря* // Бібл. вісник – 1996. – № 6. – С. 5.
16. *Концепція позашкільної освіти та виховання* // Освіта – 1997. – 5 берез.
17. *Культура досуга* – К., 1990. – 240 с.
18. *Лівінська Н.* Інтернет-технології в бібліотеці для дітей: нові можливості сприяння освіті / Н. Лівінська, Н. Попова // Бібл. планета. – 2004. – № 2. – С. 22–24.
19. *Новікова Н.* Культурно-просвітня діяльність бібліотек для дітей: інновації, дослідження / Н. Новікова // Бібл. вісник – 2004. – № 1. – С. 10–13.
20. *Остафійчук Т.* Діяльність клубів за інтересами / Т. Остафійчук // Бібл. планета. – 2004. – № 1. – С. 37.
21. *Палащина Н.* Наукове інформаційно-бібліографічне забезпечення інноваційних напрямів освітянської галузі / Н. Палащина // Вісн. Кн. палати, – 2005. – № 2. – С. 34–36.
22. *Панченко Е. Ф.* Організація ігрової діяльності в культурно-дозвіллевих закладах: Навч. посіб. / Е. Ф. Панченко – Миколаїв, 1999. – 136 с.
23. *Рогова П. І.* Стратегія розвитку освітянської бібліотечної мережі України / П. І. Рогова // Бібл. вісник – 2004. – № 1. – С. 14–20.
24. *Соколянська С.* Гуманістичний підхід до ігрової діяльності дитини як читача / С. Соколянська // Вісн. Кн. палати. – 2005. – № 8 – С. 37–
25. *Соколянська С.* Потенціал ігрової діяльності у становленні особис-

тості юного читача / С. Соколянська // Вісн. Кн. палати – 2003. – № 4 – С. 21–23.

26. *Соціологія вільного часу* // Соціологія культури: Навч. посібник – К., 2002. – С. 212–239.
27. *Езова С. А.* Игра в учебном процессе // Библиотекосведение – 1997. – № 2. – С. 67–70.
28. *Матлина С. Г.* Библиотечное обслуживание как диалог // Сов. библиотекосведение. – 1990. – № 6. – С. 43–46.
29. *Матлина С. Г.* Игра как смыслообразующий феномен в библиотечной деятельности / С. Г. Матлина // Библиотекосведение. – 1996 – № 5 – С. 42–53.

Додаткова

30. *Соколянська С. О.* Методики і допоміжні матеріали ігрової діяльності дитячої бібліотеки / С. О. Соколянська // Рідна шк. – 2005. – № 2. – С. 55–57.
31. *Тимчишин О. І.* Шкільні свята та розваги: Зб. сценаріїв. – Тернопіль, 1997.
32. *Шевчук С. П.* Соціальні проблеми та шляхи формування культури дозвілля молоді: Наук. – метод. вид. / С. П. Шевчук, О. С. Шевчук – Миколаїв, 1995. – 62 с.
33. *Я пізнаю світ: Свята різних народів: Дитяча енцикл.* – К., 2003. – 470 с.
34. *Бочарова О.* Старшокласник на досуге: некоторые итоги локального исследования / О. Бочарова // Библиотека – 1998. – № 11. – С. 56–58.
35. *Гречко Г.* Целевая комплексная программа как инструмент создания нового образа детской библиотеки / Г. Гречко // Библиотеки и ассоциации в меняющемся мире: новые технологии и новые формы сотрудничества: Тр. конф. “Крым-2003”. – М., 2003. – Т.2. – С. 806–812.
36. *Езова С. А.* Библиотечное общение – Улан-Удэ, 1990. – 69 с.
37. *Заболотских И.* Конкурс? Конкурс! / И. Заболотских // Библиотека – 1999. – № 7. – С. 38.

38. *Мейжис И. А.* Социальная психология библиотечного дела / И. А. Мейжис // Библиотековедение. – 1993. – № 4. – С. 49–58.
39. *Мышкина Л.* Талант, раскройся! / Л. Мышкина // Библиотека – 1999. – № 3. – С. 41.
40. *Пескова О.* Палочка-выручалочка... А разве это плохо? / О. Пескова // Библиотека – 1999. – № 3. – С. 25.
41. *Русских А.* Шоу-викторина “Угадай книгу” / А. Русских // Библиотека – 1999. – № 1. – С. 62.
42. *Токарева О.* Первые шаги – первые слова / О. Токарева // Библиотека. – 1999. – № 3. – С. 39.
43. *Тубельская Г. Н.* Роль игры в повышении эффективности руководства чтением подростков / Г. Н. Тубельская // Актуал. вопр. библ. работы: Сб. – М., 1989. – С. 114–124.
44. *Ульянова В.* Деловые игры – новые возможности / В. Ульянова // Библиотека. – 1999. – № 3. – С. 24.